

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:	1.Kf.700.069/2022/7.
Az I. rendű felperes:	Háttér Társaság (1136 Budapest, Balzac utca 8-10. fszt. 1.)
Az I. rendű felperes képviselője:	dr. Muhi Erika ügyvéd (2030 Érd, Kárpitos utca 11.)
A II. rendű felperes:	Magyar RTL Televízió Zrt. (1222 Budapest, Nagytétényi út 29.)
A II. rendű felperes képviselője:	dr. Gonda Gáspár, dr. Kovács György és dr. Seres Zsuzsanna Sára kamarai jogtanácsosok
Az alperes:	Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa (1088 Budapest, Reviczky utca 5.)
Az alperes képviselője:	dr. Geszti Gábor Mihály kamarai jogtanácsos
Az egyesített per tárgya:	a médiaügyben hozott 104/2022. (II. 1.) számú határozat és 163/2021. (III. 2.) számú végzés megtámadásával összefüggő közigazgatási jogvita
A fellebbezést benyújtó fél:	az alperes, 15. sorszám alatt
A fellebbezéssel támadott határozat:	Fővárosi Törvényszék 109.K.701.081/2022/14. számú ítélete

Í T É L E T

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem támadott részé nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 45.000 (negyvenötezer) forint, a II. rendű felperesnek 78.000 (hetvennyolcezer) forint másodfokú perköltséget.

A fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

- [1] „A család az család” című társadalmi célú reklámot (a továbbiakban: TCR) a II. rendű felperes állandó megnevezésű, országos vételkörzetű, kereskedelmi jellegű médiaszolgáltatásán 2020. december 21. és 31. között összesen 11 alkalommal 5:00 és 21:00 óra között tették közzé.
- [2] A TCR 60 másodperc időtartamú, az nem azonos a youtube-on a fellebbezés elbírálásának időpontjában is elérhető (<https://www.youtube.com/watch?v=wXLuhRgihog>) 5 perc 18 másodperc időtartalmú videóval, hanem annak vágott változata azzal, hogy a TCR elején és végén a TCR minőség feltüntetése eltérést jelent, továbbá e hosszabb videó esetén nincs narráció, illetve a kampány logója, a pálcikaemberekből álló családképet sem „úsztatják be” a

képbe. A perbeli TCR elején egy sötét szobába, bekapcsolt telekommunikációs eszközökből épített díszlet közé jönnek be az interjúalanyok, majd szembefordulnak a kamerával, amikor megvilágosodik a kép. A beszélők neve és foglalkozása képernyőfeliraton jelent meg. A narráció: „Magyarországon több száz azonos nemű szülő nevel gyermeket. Ők a szivárványcsaládok.” A narráció alatt egy rövid felvillanás erejéig két férfi (Hanol Ádám és Pál Márton) látható, akik egymást követően egymásra néznek, illetve egy nő és egy férfi külön-külön. A kezdő narráció a záró narrációhoz képest kissé patetikusabb. Ezt követően Szél Dávid és Takács Judit olvas fel közösen egy kommentet: „Egy ilyen elfuserált családban nevelkedő gyereknek soha nem lesz egészséges családképe.” A közös felolvasás két önálló felolvasásból összevágott, amelyben a felolvasó személyének változása (eltérő hangnem, stílus, tempó stb.) miatt jelentős változás, a szöveg hallás alapján, a feliratozás nélkül nehezen érthetővé válik e megoldás eredményeként. A kommentre elsőként Szél Dávid pszichológus reflektál: „Nem azon fog múlni, hogy a szülei melegek-e vagy sem, hanem azon, hogy szeretetteljes kapcsolat van-e, elfogadják-e őt.” szöveggel, stílusát tekintve gyors, hadaró, és kevésbé artikulált. A következő reflektáló Takács Judit, az MTA doktora, szociológus: „A szülőség, az a törődésen alapul. Azt kell megtanulnia a gyerekeknek, hogy ki törődik vele.” hozzászólásával, amely a hivatkozott 5 perc 18 másodperc időtartalmú videóban található hozzászólásának vágott verziója, amely szerkesztési mód a TCR-n is jól észrevehető, a mondanivaló előadásmódjában egy újabb szakadást, zökkenést eredményezve. Az előadásmódot tiszta, érthető beszéd jellemzi, ugyanakkor a mondanivaló megfogalmazása tudományosabb, nyelvezete, stílusa kevésbé köznapi. Ezt követően Rózsa Krisztina olvas fel egy másik vagy önálló vagy részlet-bejegyzést: „Az ilyen gyerekekkel mennyire lesz kivételezve?”, amelyet Bús Éva tanár nő felolvasása követ folytatólagosan: „Gondolom, folyamatosan figyelni kell rá.”.

[3] A felolvasott komment tekintetében nem állapítható meg hogy az eredetileg egy vagy több hozzászólás lett volna, a közös felolvasás itt is vágástechnika, a hivatkozott 5 perc 18 másodperc időtartalmú videóhoz képest a sorrend fordított. Rózsa Krisztina felolvasása gyorsabb tempójú, kevésbé artikulált a majdnem végig lehajtott fejtartás miatt, csak a felolvasás végén néz fel, a komment utolsó szavainak ismertetésekor. Bús Éva tanár nő felolvasása tagolt, artikulált, az általánosan tapasztalt tanári beszédstílus jellemzi. Rózsa Krisztina bölcsődei gondozónő reflexiója a felolvasott komment kapcsán: „Nem a szivárványcsalád határozza meg a gyerek viselkedését az intézményben, hanem a családi körülmények. És hogyha valaki zaklatott családi körülmények közül jön, akkor igényelni fog több figyelmet.”, amit felemelt fejjel, a kamerába nézve, élesebb artikulációval ad elő. Bús Éva tanár hozzászólása a kommentre: „Őneki a társai figyelmére, a velük való egyenlő bánásmódra van szüksége, nem megkülönböztetésre.” tiszta, világos, érthető beszéddel, az átlagos tanári beszédtempóval hangzik el. Valamennyi kommentre adott válasznál az egyes reflektáló személyek hozzászólása alatt változik a kameraszög, a távolabbi, majdnem teljes képet közelebbi váltja fel. A távolabbi képnél a megszólaltatott személyekre vetül az egyébként téglafalú háttérre vetített felirat, amely jellemzően a komment, de az alkalmazott megoldás miatt olvashatatlan. A TCR végén megjelenik a kampány logója, a pálcikaemberekből álló családkép, „A család az család”, illetve a családazcsalad.hu felirattal, miközben a következő narráció hallható: „A család az család. Készült a Háttér Társaság megbízásából.” A hirdetések elején és végén is megjelent a jellegmegjelölő „társadalmi célú reklám” főcím, amely a II. rendű felperes által alkalmazott egyik felvezető és záró része a társadalmi célú reklámoknak.

[4] Az alperes a 104/2022. (II. 1.) számú határozatával megállapította, hogy a II. rendű felperes a TCR közzétételével összesen tizenegy alkalommal megsértette a közlemények közzétételére vonatkozó gyermekvédelmi rendelkezést. Döntését a médiaszolgáltatásokról és a

tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Mttv.) 10. § (1) bekezdés h) pontjára és az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 103. § (4) bekezdésére alapította, figyelemmel az Mttv. 9. § (1) bekezdésére, a 151. § (1)-(4) bekezdéseire, és a 187. § (5) bekezdésére. Indokolásában részletesen ismertette a korhatári besorolás hatósági és bírósági joggyakorlatát, valamint az azt is szintetizáló klasszifikációs Ajánlását (korhatár-besorolás és a képernyőre illeszthető piktogramok). A döntés érdemére vonatkozó indokolásában kifejtette, hogy az Mttv. 10. § (1) bekezdés h) pontja a klasszifikáció alól mentes egyes műsorszám típusok (sportműsorszám, TCR, kereskedelmi közlemény) sugárzásával kapcsolatban fogalmaz meg korlátot, függetlenül attól, hogy e közleményeket korhatári kategóriába nem kell sorolni és sugárzásuk során piktogramot sem kell alkalmazni. Közzétételük időpontját a gyermekvédelmi szempontok figyelembevételével kell meghatározni, azaz csak olyan időszakban sugározhatók, amikor tartalmuk szerinti klasszifikációjuk esetén helyük lenne. E szabály érvényesülése körében ugyanazokat a tartalmakat elemzi és értékeli, amelyek a korhatári kategóriába sorolás alapját is adják: erőszak, szexualitás, meztelenség és durva beszéd mód megjelenése, valamint az alkoholfogyasztás, droghasználat, öngyilkosság ábrázolása, esetleg ezeken kívüli „érzékeny téma” feldolgozása. A besorolás célja, hogy a gyermekek és az ifjúság védelmet élvezzen olyan műsorokkal szemben, amelyek az önmagáért felelős és a társadalmi együttélésre alkalmas személyiség kialakulását veszélyeztethetik. A potenciális ártalmak tekintetében a törvényi felsorolás nem taxatív, ebbe a körbe sorolhatók – a példálózó jelleggel felsorolt ártalmakon túl – mindazon műsorszámok, amelyek olyan magatartásmintákat, világnézeteket vagy értékrendet támogatnak, amelyek a társadalmilag elfogadott normákkal, így különösen az alkotmányos alapértékekkel szemben állnak. Gyakorlatában az úgynevezett „érzékeny témák” körébe tartozik az örökbefogadás is. A TCR-ben a „klasszikus kategóriaemelő elemek” (erőszak, szexualitás) nem szerepeltek, azonban a fejlődésben lévő személyiség szempontjából érzékeny témának tekinthető az azonos nemű párok gyermeknevelésének kérdése, amelynek feldolgozása nem csak a kamaszokat, tehát a 12-16 év közötti közönséget, hanem valamennyi gyermekkorosztályt érinti. A kisebb gyermekek számára megértési nehézséget okozhat, a nagyobbakban pedig bizonytalanságot, illetve feszültséget, zavart kelthet, ha ilyen kontextusban - a családdal, gyerekneveléssel együtt találva - találkoznak a homoszexualitással, figyelemmel arra, hogy valamennyi ártalom más módon károsíthatja a kiskorúak fizikai, szellemi, vagy erkölcsi fejlődését. A védett korosztály esetében a különböző médiatartalmaknak, műsorszámoknak kiemelt jelentősége, felelőssége van, mert ezek révén bejuttathatók olyan üzenetek is, amelyeket a gyermek feltétel nélkül fogad, mivel nincs kialakult kritikai érzéke és viszonyítási alapja. A szociális behatások erőteljesek tudnak lenni, életre szóló mély bevésődések keletkezhetnek, ezért ilyenkor minden ingerbehatásnak különös értéke és jelentősége van, ezért kiemelt jelentőséggel bír, hogy a megfelelő irányba szocializáljanak. Mivel egyetlen téma sem számít önmagában tabunak, a káros hatás a feldolgozásmód, a bemutatás milyensége alapján állapítható meg, nem tekintette önmagában ártalmas elemnek „az egyneműek kapcsolatának puszta említését”. Az ajánlásában foglaltakat alapul véve rögzítette, hogy a gyermekek 16 éves korig bekövetkező kognitív és pszichés fejlődése nem teszi lehetővé minden egyes téma értő feldolgozását, ha azt nem a kiskorúak számára is érthető, könnyen dekódolható módon teszik közzé. A 16 éves kortól a szélsőséges lelkiállapotok és viselkedésmódok gyakorisága csökken, a megértési képesség is rugalmasabbá válik. A hirdetés képi megvalósítása (sötét szoba, monitorok) és a feldolgozásmód egyéb jellegzetességei (negatív kommentek, sztereotípiák említése és erre adott válaszok az érettebb korosztályt célozták. Az identitásképzés és az első szexuális tapasztalatok megszerzésének időszakában lévő kisebb kamaszok, valamint a náluk is fiatalabb kisgyermekek még nem rendelkeznek ismeretekkel az azonos nemű párok gyermeknevelésének kérdéséről, így azt nem értelmezheték kellő

biztonsággal. Hivatkozva a Legfelsőbb Bíróság Kfv.III.37507/2001/5. számú, a Fővárosi Ítéletábrla 2.Kf.27.250/2006/6. számú, a Fővárosi bíróság 24.K.33229/2005/6. számú határozataiban foglaltakat, arra jutott, hogy a II. rendű felperesnek figyelembe kellett volna vennie, illetve a hirdetésekkel abból a szempontból is meg kellett volna vizsgálnia, hogy azok tartalma milyen hatással lehet a 16 év alatti gyermekkorosztályok személyiségfejlődésére. A vizsgált társadalmi célú reklám üzenete, mondanivalója, azaz a homoszexualitás gyerekekneveléssel, családdal együtt történő tárgyalása, érzékenyen érinthette a 16 éven aluli korosztályt, körükben meg nem értést, feszültséget, bizonytalanságot okozhatott. A tartalmának megfelelő korhatári kategória a IV. kategória (16+), ezért azt a II. rendű felperes csak 21:00 és 5:00 óra között sugározhatta volna. Rögzítette, hogy a kiskorúakat védő rendelkezések megsértését az Mttv.-ből és az Alaptörvényből is levezethető módon súlyos jogsértésnek tekinti. Mivel az ügyintézési határidő (60 nap) kétszeresét túllépte, ezért csak megállapította a jogsértés tényét, azonban az Ákr. 103. § (4) bekezdésében foglaltak alapján további jogkövetkezményt nem alkalmazott.

- [5] Az alperes határozatát mind az I. rendű, mind a II. felperes keresettel támadta, a pereket az elsőfokú bíróság egyesítette. Az I. rendű felperes a keresetében elsődlegesen az alperes határozatának jogsértés hiányának megállapításával történő megváltoztatását, másodlagosan a határozat és az eljárást megindító végzés megsemmisítését, harmadlagosan pedig a határozat súlyos jogsértés hiányának megállapításával történő megváltoztatását kérte. A II. rendű felperes a keresetében elsődlegesen az alperes határozatának jogsértés hiányának megállapításával történő megváltoztatását, másodlagosan a határozat és az eljárást megindító végzés megsemmisítését, harmadlagosan pedig a határozat súlyos jogsértés hiányának megállapításával történő megváltoztatását kérte. Az alperes védírataiban a keresetek elutasítását kérte, fenntartva a határozatában foglaltakat. A perben tartott tárgyaláson az elsőfokú bíróság által a tévútra terelődés kérdésében vázolt három lehetséges választ illetően nem tért el a védíratban és a határozatában foglaltaktól.

Az elsőfokú bíróság ítélete

- [6] Az elsőfokú bíróság az ítéletével az alperes 104/2022. (II. 1.) számú határozatát megsemmisíti, míg a kereseteket azt meghaladóan – ennek részeként a 163/2021. (III. 2.) számú végzéssel szemben is előterjesztett keresetrészt - elutasította. Döntését a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) Kp. 92. § (1) bekezdés d) pontjára alapította, a 90. § (1) bekezdésére figyelemmel, valamint a kereseteket elutasító részében a Kp. 88. § (1) bekezdés a) pontjára.
- [7] Megállapította, hogy I. rendű felperes semmilyen indokolással nem támasztotta alá az ügyindító végzés elleni kereseti kérelmét, míg a II. rendű felperes a határozatban ismertett kúriai álláspontot vitatta, de adós maradt az eltérés lehetőségét és szükségességét alátámasztó jogi érvelés előadásával, ezért – értékelve a jogalkalmazási gyakorlatban elégségesnek ítélt tartalmi követelményeknek megfelelést az ügyindító végzés vonatkozásában – e körben a kereseteket elutasította. Megállapította továbbá, hogy az I. rendű felperes perben nem volt feljogosítva az azonos nemű párok alkotta családok vonatkozásában az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatti igényérvényesítésre, nem találta érdemben vizsgálhatónak az I. rendű felperes által hivatkozott Ebktv. alapján, hogy az alperes az eljárása során betartotta-e az egyenlő bánásmód követelményét.
- [8] Részletesen ismertette az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) joggyakorlatát [Alekseyev kontra Oroszország (4916/07, 25924/08 és 14599/09, 2011. április 11.) ügy; Bayev és mások kontra Oroszország (67667/09, 44092/12 és 56717/12, 2017. június 20.) ügy], amelyben értelmezte, hogy milyen hatással lehetnek a gyermekekre az azonos nemű párokkal kapcsolatos tartalmak, és hogy az emberi jogok védelmén alapuló közös

európai értékrend alapján milyen hozzáállásra helyes nevelni az ifjúságot a kisebbségekhez való hozzáállás tekintetében, vagyis hogyan lehet helyes egyensúlyt felállítani az információs szabadság és a gyermekek egészséges fejlődésének védelmi igénye között. Utalt az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának Rec(2010)5 számú, a gyermekek homofóbiával szembeni védelmére vonatkozó ajánlására. Ezeknek a normatartalommal való összevetése érdekében rögzítette, hogy az alperes lényegében azért kifogásolta a vizsgált társadalmi célú reklám nappali műsorszámban történt sugárzását, mert úgy ítélte meg, hogy azt nem egészséges látnia a 16 éven aluli korosztálynak. A TCR lehetséges hatásaként az önmagáért felelős és társadalmi együttélésre alkalmas személyiség kialakulását veszélyeztetését azonosította a határozati indokolás alapján, minthogy az hozzájárul a gyermekek „tévútra terelődéséhez”, „nem megfelelő irányba történő szocializációjához”. Hiányolta a határozati indokolásból, mind a per folyamán tett nyilatkozatok vonatkozásában, hogy nem megismerhető, hogy az alperes részéről, hogy konkrétan mit tekint tévútnak, amelyre terelődéstől tart a vizsgált műsorszám hatásának betudhatóan. Emiatt fenntartotta a perben tartott tárgyaláson az általa vázolt három lehetséges hatást: (1) a gyermekek szexuális irányultságot váltanak (a reklámban említett szivárványcsaládok mintáját követve); (2) a gyermekek homofób, ellenséges hozzáállást vesznek fel az azonos neműekkel és azok gyermekeivel szemben (a reklámban felolvasott negatív véleményekkel azonosulva); (3) a gyermekek tájékozottá, gondolkodóvá és elfogadóvá válnak a szivárványcsaládban nevelkedő társaikkal kapcsolatban (amint azt a reklám az ellenpontosító válaszaival célozta). E három lehetőség közül az első lehetőséget arra hivatkozással vetette el, mert az EJEB gyakorlata értelmében nincs tudományos bizonyíték arra, hogy a homoszexualitás bármilyen kontextusban történő említése is befolyásolná a szexuális irányultságot. A második lehetőséget azért vetette el, mert a reklám kifejezetten ellenpontosította, megfelelően cáfolta a felolvasott negatív kommentek ténybeli és morális megalapozottságát, és az alperes sem hivatkozta ezt lehetséges káros hatásként. A harmadik lehetőségnek tévútként vagy ártalomként azonosítható voltát azért vetette el, mert az alperes maga is hangsúlyozta – az EJEB gyakorlatával összhangban – a felelős és társadalmi együttélésre alkalmas személyiség kialakulásának fontosságát, amelynek természetes eleme a többszemponútú, kritikus, információalapú önálló gondolkodáson alapuló elfogadás.

- [9] Hiányolta a határozat vonatkozásában annak konkretizálását, hogy milyen alkotmányos alapértéket látott sérülni a vizsgált reklám folytán. Álláspontja szerint az Alaptörvényben meghatározott alapértékeket összhangban kell értelmezni az EJEB gyakorlatával, az utóbbi pedig egyértelműen alátámasztja a tárgyi műsorszám alapjogi szempontú megfelelőségét.
- [10] Megállapítása szerint az alperes meggyőző indok nélkül kifogásolta, hogy a műsorszámban csakis ellenségeskedő hozzáállást tükröző kommenteket olvastak fel: a tárgyi kommentek felolvasása után következő válaszok és magyarázatok kellően reprezentálták az ellenségeskedéssel szemben nyitott, megértő és elfogadó megközelítést, megfelelően ellensúlyozva a negatív hozzáállást, és átfogó képet kínálva a társadalomban előforduló szemléletekről, vitáról.
- [11] Az eljárást megelőző bejelentések szemléletének és hangvételének jelentőséget tulajdonított, ezáltal igazoltnak látta a reklám által ellenpontosítani kívánt, és ezért szükségszerűen idézett ellenségeskedés társadalmi jelenlétét, ami ellen szükségesnek és hasznosnak értékelte, ha a fiatalok már korai gyermekkortól megkapják megfelelő formában a szükséges tájékoztatást és nevelést. A személyiségfejlődést szolgáló megismerés ellenében hivatkozta, hogy az független a szülő azon – EJEB gyakorlat által megerősített – jogától, hogy saját szemléletének megfelelően nevelje, formálja gyermekét.
- [12] Eltérően értékelte azt, hogy következtetés lenne levonható a vizsgált műsorszám ártalmosságára abból az okból, hogy a kisgyermekek nem értik, a nagyobbakban pedig szorongást és bizonytalanságot kelthet. Elfogadta, hogy a téma konfliktusos jellegéből és a reklám figyelemfelhívó irányultságából adódóan a dramaturgiai feszültség arányosan

alkalmazott, amelyet – a feldolgozása, a megnyugtató lezárás felé haladás által – elfogadhatónak talált minden védett korosztály vonatkozásában.

- [13] Hiányolta a megfelelő irányú szocializáció szempontjából „a közfelfogás, a társadalom különböző intézményei által preferált, kitűzött célok” azonosítását és megjelenítését a határozatban. Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint szükséges meghatározni, hogy mit tekintünk közfelfogásnak, a társadalom által követendő értéknek, az alperes ugyanis nem definiálta határozatában, hogy milyen felfogást emel a társadalom közös eszméjének rangjára. Álláspontja szerint nem helyes a demokratikus értékekkel szemben álló értékítéletnek megfelelő irányba terelni a fiatalokat azért, mert a társadalom számos tagjának ez a véleménye, vagy mert az adott kérdés kulturális vagy morális szempontból kényes téma. Tévesnek értékelte az alperes azon álláspontját, hogy a célközönség kizárólag a 16 éven felüli korosztály lehetett volna, mivel korán indokolt elkezdni a gyermekek társadalmi együttélésre nevelését. A téma korlátozott ismerete nem gyengítette, hanem fokozta az objektív tájékoztatás szükségességét, amit – megítélése szerint – megfelelő tartalommal és feldolgozásmóddal megadott a vizsgált műsorszám.
- [14] Az „előreláthatóság” követelményével kapcsolatban arra jutott, hogy miután elvetette a reklám káros határára vonatkozó alperesi álláspontot, nem volt szükséges rátérnie annak vizsgálatára, hogy milyen más műsorszámokat milyen indokok alapján milyen kategóriában engedett sugározni a médiahatóság.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

- [15] Az alperes a másodfokú tárgyaláson pontosított fellebbezésében elsődleges az elsőfokú ítélet fellebbezéssel támadott részének megváltoztatását kérte akként, hogy a másodfokú bíróság a keresetet teljeskörűen utasítsa el. Másodlagosan az ítélet fellebbezéssel támadott részének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak e körben új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. A fellebbezési eljárásban felmerült, felszámított költségei megtérítését kérte.
- [16] Állította, hogy az ítélet az Mttv. 9. § (4) és (5) bekezdésébe, 10. § (1) bekezdésének h) pontjába, valamint a Kp. 84. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 346. § (5) bekezdését.
- [17] Érvelése szerint az ítélet koncepcionálisan hibás jogértelmezésre épül és eljárásjogi szempontból is jogszabálysértő, mert figyelmen kívül hagyja a kiskorúak védelmére vonatkozó szabályozás normatív tartalmát és közérdekű céljait, továbbá félreértelmezi a korhatárbesorolással összefüggő médiajogi kötelezettség tartalmát, valamint a kiskorúak védelmére vonatkozó hatósági eljárás eljárásjogi keretét.
- [18] Az elsőfokú bíróság a műsorszámnak kizárólag a témáját vizsgálta és értékelte, ugyanakkor figyelmen kívül hagyta a műsorszámban megjelenő — a határozatban és az alperesi védíratokban is hangsúlyozott — műsorelemeket, illetve nem vizsgálta a műsorszámban megjelenített téma feldolgozásmódjának, bemutatásmódjának, illusztrálásának összhatását, amit a választott műfaj jogilag elismert jellemzői is determinálnak (hatásgyakorlás, közérdekű cél elérése). Az ítélet elmulasztotta vizsgálni, hogy az adott műsorszám milyen képi és hangulati elemekkel kíván hatást gyakorolni a mediaszolgáltatás nézőjére vagy hallgatójára és ezen hatások észleléséhez és megértéséhez rendelkeznek-e elég tapasztalattal a kiskorúak, illetve a téma képi és hangulati megjelenítése tartalmaz-e olyan elemet, amely a kiskorúakra kedvezőtlen hatással bírhat. A műsorelemek alatt tulajdonképpen a műsorszámnak a kommentekre vonatkozó elemeit értette, azt, hogy hogyan kezdődött a TCR: egy rideg környezet, ami álláspontja szerint a védett korosztályban félelmet kelthetett.
- [19] Az ítélet figyelmen kívül hagyja a kiskorúvédelmi szabályozás alkotmányos célját: azt, hogy a kedvezőtlen hatással rendelkező azon médiatartalmaktól megóvja a kiskorúakat, amelyek

potenciális káros hatását önmaguktól nem képesek felismerni, továbbá a látottakat és hallottakat megfelelően értékelni. E célt a közösségi jogi szabályozás [az Európai Parlament és a Tanács 2010/13/EU irányelve (2010. március 10.) a tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról – a továbbiakban: AVMS irányelv] is erősíti (6a. cikk). A célt a korhatárbesorolás intézményén keresztül pedig azon alapelv jeleníti meg, amely szerint a médiatartalom témájának és bemutatási módjának is igazodnia szükséges az életkor fejlettségéhez, az ábrázolás érthető és a korosztály számára követhetőnek kell lennie. A jogalkalmazási gyakorlatban kialakult (fokozott védelemből eredő) megszorító értékelés eredményeként a magasabb kategóriába sorolás indokolt. Az elsőfokú bíróság részéről elengedhetetlen lett volna, hogy a műsorszám valamennyi elemét részleteiben vizsgálja és ne önmagában a téma tartalmára helyezze a vizsgálat fókuszát. Az ítélet alapján lényegében életkori korlátozás nélkül hozzáférhetőek lennének a kiskorúak számára olyan tartalmak, amelyek megértése, feldolgozása ettől a korosztálytól nem várható el, holott a kiskorúak, közelebbről a 16 év alatti korcsoport, esetén nem lehet kiindulni a befogadók reális értékítéletéből, abból, hogy a nézők a látottakat megfelelő módon, megfelelő értékrend alapján elemzik és értékelik.

[20] Az ítélet a korhatárbesorolási kötelezettség normatív tartalmát félreértelmezve vezeti le azt, hogy a kategorizálás során adott műsorszám esetében azt szükséges vizsgálni, hogy az adott időszámban történő közzététel tényszerűen, objektíven a kiskorúak egészséges fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődése sérelmét okozza-e. Az ítéletben kifejtett vizsgálati módszertannal és következtetésekkel szemben azonban a jogi szabályozás [Mttv. 9.§ (5) bekezdés] nem a műsorszám kiskorúakra gyakorolt tényleges – objektív bizonyosság szintjén megállapított és bizonyított – hatását kell vizsgálni, hanem a műsorszám valószínűsíthető, potenciálisan veszélyeztető hatását. A kiskorúak médiajogi védelme nem jelenti bizonyos témák tabusítását, hanem azon követelmény megvalósítását, hogy a teljes kontextust és az üzenetet a kiskorúak életkori szakaszokkal összefüggő értelmi és feldolgozási képességeire tekintettel szükséges értékeli a védelem megteremtése érdekében. A potenciális ártalmak tekintetében a törvényi felsorolás nem taxatív, ebbe a körbe sorolhatók – a példalózó jelleggel felsorolt ártalmakon túl – mindazon programok, amelyek olyan magatartásmintákat, világnézeteket vagy értékrendet támogatnak, amelyek a társadalmilag elfogadott normákkal, így különösen az alkotmányos alapértékekkel szemben állnak. Mindezekből következően az ítélet azon jogértelmezése is téves, hogy a kiskorúvédelmi eljárásokban az alperesnek az lenne a feladata, hogy az adott műsorszám alapján konkrétan bizonyítsa az egyes káros hatások objektív fennállását.

[21] Téves az ítélet [16] pontja, ugyanis nem önmagában a téma miatt találta a TCR-t a 16 éven felülieknek szóló műsorszám szerinti időszámban közzétehetőnek. A korhatárbesorolás szempontjából a kiskorúak számára nemkívánatos tartalmak körébe nemcsak „elítélendő” tartalmak tartoznak, hanem olyanok is, amelyek a felnőttek számára kifejezetten hasznosak is lehetnek, azonban a kiskorúak az életkori sajátosságaik miatt a média által közvetített üzeneteket még nem képesek megfelelően kezelni, értelmezni, ezért indokolt, hogy korlátozottabb módon legyen elérhető számukra az adott tartalom. A fejlődésben lévő személyiség szempontjából érzékeny témának tekinthető az azonos nemű párok gyermeknevelésének kérdése, mivel a homoszexualitás ilyen kontextusban – a családdal, gyerekneveléssel együtt említve – értetlenséget, bizonytalanságot, frusztrációt okozhat a 16 év alatti korosztály tagjaiban, a tárgyi ügyben nem önmagában a témaválasztás indokolta a besorolást, hanem az egyéb feltételekre (bemutatás módja) kiterjedő vizsgálat eredménye. A műsorban bemutatott téma feldolgozása (egyoldalúság, általános megbélyegzés sugalmazása, áldozatszerepben és kizárólag pozitív színben feltüntetés) nem volt megfelelő, a hagyományos családmódelemben nevelkedő gyermekek számára elbizonytalanító, félreérthető hatással lehet.

Ezáltal a zavart keltő bemutatást, témafeldolgozást értékelte, nem az elsőfokú bíróság által hiányoltan meg nem jelölt tévutat. A magasabb korhatásbesoroláshoz elegendő a lehetséges hatás valószínűsíthető fennállása. Álláspontja szerint a határozatban foglaltaknál konkrétabb és valamely 16 év alatti nézőnél bekövetkező tényleges káros hatás bizonyítására vonatkozó kötelezettsége nincs, arra is figyelemmel, hogy az Mttv. 9. § (5) bekezdése a fejlődés hátrányos befolyásolásra való alkalmasságot, és nem a tényleges hátrányos befolyásolás bekövetkeztetését teszi a besorolás szempontjává.

- [22] Alaptalan és jogszabálysértő az ítélet [16] bekezdésének jogi indokolása, miszerint nem konkretizálta, hogy milyen alkotmányos alapértéket látott sérülni a vizsgált reklám folytán. Az Alaptörvény XV. cikkének (5) bekezdése alapján a gyermekek külön intézkedések útján történő védelme kiemelten fontos, aminek médiajogi tartalmát a Fővárosi Bíróság 3.K.33902/2005/7. számú ítélete már kibontotta.
- [23] Az ítélet [17] bekezdésével összefüggésben megjegyezte, hogy a TCR a szülő szexuális nevelésre vonatkozó jogait is sértette, szülői kompetenciáit kérdőjelezte meg a bemutatás, a téma feldolgozásának módjával.
- [24] Vélekedése szerint az ítélet [18] bekezdése a bíróság szubjektív véleményét, megállapítását tükrözi, de az indokolás nincs alátámasztva okszerű és tényeken alapuló érvekkel, vagyis az elsőfokú bíróság alaptalanul tekinti nem helytállóknak az alperesi következtetést és veti el tudományos megalapozatlanság hiányában az identitás- vagy orientációzavart mint lehetőséget. A kiskorúvédelmi eljárásaiban nem szakkérdésként, szakértői vizsgálat és tudományos megállapítások alapján kell bizonyítani a káros hatást, hanem jogkérdésként a lehetséges káros hatások veszélyeztető jellegét vagy a kedvezőtlen befolyásolási lehetőséget vizsgálva.
- [25] Az ítélet [19] bekezdése iratellenes, mivel a határozat semmilyen megállapítást vagy utalást nem tartalmaz arra nézve, hogy helyeselné a bejelentések hozzáállását. A bejelentések szemlélete és hangvétele az eljárás szempontjából irreleváns, mivel az Mttv. 145. §-a értelmében a bejelentő az eljárásnak nem ügyfele.
- [26] Az ítélet [20] bekezdésében nem fejtette ki az elsőfokú bíróság, hogy mit ért célközönség alatt és mely kortól találja megfelelőnek a korai társadalmi együttélésre való nevelést. Az indokolás abból a szempontból is félrevezető, hogy az alperes nem a gyermekek társadalmi együttélésre történő nevelési célzatát tartotta problémásnak, hanem a konkrét műsorszám megjelenítési módját.
- [27] Az ítélet [25] bekezdése sommásan rögzíti, hogy nem állított fel helyes egyensúlyt az információs szabadság, a tájékoztatáshoz való jog és a gyermekvédelmi követelmények között. Csak utalásként jelöli meg a jogszabálysértést, ami nem megfelelő és az ítélet korábbi részeinek részben ellentmondó megállapítás, végkövetkeztetés. Ugyanis az elsőfokú bíróság a felperesek egyes érveit, indokait nem osztotta maradéktalanul, voltak részkérdések, amelyek tekintetében az alperesi álláspontot fogadta el, nem egyértelmű, hogy az ítélet konkrétan mely okból tartja jogszabálysértőnek a határozatot. Az ítélet [25] bekezdésével összefüggésben az állandó bírósági gyakorlat szerint a kiskorúak egészséges erkölcsi, szellemi, pszichikai fejlődésének alkotmányos értékével szemben minden más alkotmányos szabadságjognak engednie szükséges, így a tájékozódáshoz való jognak, az információs szabadságnak, valamint a véleménynyilvánítási és a sajtószabadságnak is.
- [28] Az I. rendű felperes a fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását kérte, valamint az alperes pervesztessége esetére a másodfokú perköltségének megállapítását.
- [29] A fellebbezésre kiemelte, hogy az alperes a fellebbezésben részletes indokolását adja, hogy a képi megjelenés miatt indokolja a magasabb kategóriába történő besorolást, azonban mind a határozatában, mind pedig a védiratában elmulasztotta ezt megtenni. Álláspontja szerint egyértelműen, hogy valójában a TCR-ben megjelenített téma, és nem annak képi

megjelenítése volt az elmarasztalás oka. Az ítélet [18] bekezdéséhez képest az alperes továbbra is adós maradt annak meghatározásával, hogy mi az a káros hatás, amely érhet egy fiatalt abban az esetben, ha ismeretekkel rendelkezik az azonos nemű párok által nevelt gyermekekről. A TCR ugyanis semmilyen értékrendet nem közvetített, mindössze egy valós társadalmi jelenséget jelenített meg. Az alperes által hivatkozott Mttv. 9. § (5) bekezdése az alkalmas kifejezést használja, nem feltételes módon fogalmazott a jogalkotó, így az alperesi érvelés téves jogértelmezésen alapul. Az Mttv. idézett szakaszából következően az alperes feladata a besorolás vizsgálata során, hogy objektív, mindenki által megérhető érveket adjon arra, hogy mit tekint alkalmasnak a 16 éven aluliak fizika, erkölcsi vagy szellemi fejlődésének kedvezőtlen befolyásolására. Ennek meghatározása és határozati megjelenítése felel meg a jogbiztonság követelményének. Nem lehet ugyanis potenciálisan veszélyeztető hatást tulajdonítani homályos, sem a határozatban, sem a védiratban, sem pedig a fellebbezésben ki nem fejtett hatásoknak. Az, hogy egy műsorszám mit sugall, irreleváns a műsorszám besorolása kapcsán, valamint bizonyosan nem objektív mércével mérhető kategória, ebből következően nem tartozik a hatóság döntési kompetenciájába. A fellebbezés 5. oldal utolsó bekezdésében kifejezetten iratellenes alperes azon megállapítása is, hogy a TCR a szülő nevelésre vonatkozó jogait sértette, szülői kompetenciáit kérdőjelezte meg, szemben az ítélet [17] bekezdésével. Az alperes a fellebbezés 5 oldal első bekezdésében kifejtett érvre eddig nem hivatkozott.

- [30] A II. rendű felperes a fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását, a másodfokú eljárásban felmerült költségei megtérítését kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az ítéletét helyes tényekre alapozva, helyes jogi következtetés útján hozta meg. Az alperes fellebbezésében alaptalanul állítja, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta a megjelenített téma feldolgozásmódjának, bemutatásmódjának, illusztrálásának összehatását. Az ítélet [16] bekezdése is tartalmazza az elsőfokú bíróság által potenciális hatásként értékelt lehetőségeket, melyeket részletesen vizsgálva sorra vett, és ugyanezen potenciális hatásokat a tárgyaláson az alperes elé tárva a nyilatkozattétel lehetőségét biztosította. A perben vizsgált határozat, bár hosszasan és zavarosan fejtegeti a műsorszám egyes jellemzőit, 8. oldalának a 9. oldalra átnyúló utolsó bekezdésében megjelöli a marasztalás okát, ezért nem alapos az a fellebbezési hivatkozás, hogy az elsőfokú bíróság értelmezése szerint önmagában a téma miatt tartotta más időszávba tartozónak a TCR-t.

A másodfokú döntése és annak jogi indokai

- [31] Az alperes fellebbezése az alábbiak szerint nem alapos.
- [32] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást kiegészítette, ennek alapján az ítéletet a Kp. 108. § (1) bekezdésében foglaltak szerint, a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelmek keretei között, a fellebbezéssel támadott részében vizsgálta felül.
- [33] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak az alperes határozatát megsemmisítő rendelkezését – a döntés jogszerűségét nem érintő – indokolásbéli, részbeni eltéréssel, helytállónak értékelte. Az elsőfokú bíróság helyes tényálláson alapulóan és túlnyomó részében helytálló indokolással döntött arról, hogy a társadalmi célú reklám közzétételével nem sérült a közlemények közzétételére vonatkozó gyermekvédelmi rendelkezés. A fellebbezésben állított, a tényállás hiányosságára vonatkozó eljárásjogi kifogások nem voltak alaposak, és nagyjából és az érdemre ki nem ható módon, sikertelenül érvelt az alperes az ítélet anyagi jogi hibái mellett. Továbbra is fenntarthatónak találta a másodfokú bíróság azt a következetes joggyakorlatot, amelynek megfelelően az Mttv. 10. § (1) bekezdés h) pontja alapján alkalmazandó Mttv. 9. § (5) bekezdése szerinti vizsgálat során a kiskorúvédelmi

eljárásokban az alperesnek azt kell vizsgálnia, hogy valószínűsíthető-e a kiskorú fejlődésének potenciális veszélyeztettsége. E vizsgálatot az elsőfokú bíróság elvégezte, ezért az ítélet fellebbezéssel támadott részében érdemben helytálló következtetésre jutott, amikor az alperes határozatát megsemmisítette a másodfokú bíróság által is osztott érvei alapján.

[34] Előjáróban az alperes eljárásjogi jogszabálysértésekre hivatkozásait vizsgálata a másodfokú bíróság, amelyeket nem talált megalapozottnak. Az aktusfelülvizsgálati perben eljáró bíróság vizsgálatának tárgya a közigazgatási szerv, a perbeli esetben az alperes határozatának jogszerűsége, önálló tényállás-megállapítási kötelezettségét nem lehet az aktusfelülvizsgálati (megtámadási) perben az alperes által megvalósított közigazgatási tevékenységtől elszakítva értelmezni. A felperesek által nem vitatott tényállási elemeket, ezek között – az alperes által a fellebbezési tárgyaláson pontosított nyilatkozata szerinti – műsorelemeket az elsőfokú bíróság alapul vette, továbbá az ítélet [2] pontjában maga is rögzített elemeket. Az aktusfelülvizsgálati perben a megelőző eljárásban megállapított tényálláshoz kapcsolódóan azonosította az elsőfokú bíróság az alperesi megfogalmazás szerinti egyes „műsorelemeket”, és ezeket együttesen vizsgálta és mérlegelte a gyermekvédelmi előírások tükrében, amikor jogszerűségi (felül)vizsgálatot végzett. E tevékenysége egyértelműen azonosítható az ítélet indokolásának [17]-[18] pontjában, a téma bemutatásmódja, az alkalmazott eszközök és megoldások részletes értékelést nyertek, így az alperesi hivatkozás alyptalan. Az elsőfokú bíróság az ítélet [17]-[18] pontjaiban rögzített mérlegelést leíró részben is megjelenített további tényállás-elemeket. Miután az alperes eljárásjogi kifogása során tételesen hiányolt öt szempontot [műsorelemek (ami a másodfokú tárgyaláson tett nyilatkozat szerint kommentek mikénti feldolgozása, az indító rideg környezet), feldolgozásmód, bemutatásmód, az illusztráció összhataása és a hangulati elemek], ezért a másodfokú bíróság a perbeli tényállást tovább részletezte a másodfokú ítélet tényállása szerint. A másodfokú bíróság a fellebbezésre ezt azért végezte el, hogy vizsgálja az alperesi fellebbezés anyagi jogi kifogásának megalapozottságát, és ezáltal azt is, hogy az eljárásjogi kifogás valóban megalapozott-e, a további részletezés állított hiánya kihatott-e az anyagi jogi minősítésre, követve az ügy érdemében hozott döntésre. Az anyagi jogi kifogások későbbi vizsgálata nem erősítette meg a másodfokú bíróság számára, hogy az alperes által hivatkozott tényállás-tisztázási és megállapítási kötelezettség sérült volna az elsőfokú bírósági eljárásban, ugyanis a további rész-elemek azonosítása és értékelése nem vezetett más eredményre. Megállapítható az is, hogy az alperes lényegében önmaga ellen is érvelt a fellebbezésében, mivel az elsőfokú eljárásban azzal védekezett, hogy a határozata minden elemében – ezek között a bemutatásmód kellő részletességű feltárása és értékelése kérdésében is – jogszerű, ezzel szemben az elsőfokú bíróság ítéletét mégis hiányosnak értékelte, holott az az alperesi határozatot teljes terjedelmében vizsgálta, alapul vette. Tévesen állította ezért az alperes, hogy az elsőfokú bíróság nem tárta fel a tényállást és elmulasztotta vizsgálni a műsorszám kép és hangulati elemeit, azok összességét és összhataását, azaz a bemutatásmódot.

[35] Az alperes az anyagi jogi sértések között az arányvesztésre, a bemutatott témának a bemutatásmóddal szembeni túlhangsúlyozása, a műsorszám valamennyi eleme részleteibe menő vizsgálatának elmulasztása által, megalapozatlanságra alyptalanul hivatkozott. Az elsőfokú bíróság helytállóan utalt arra a 16 éven aluli valamennyi korosztály vonatkozásában, hogy a TCR a klasszikus mese ívet követi azáltal, hogy a negatívabb kommenttől halad a pozitívabb, feloldást jelentő vélemény felé. Hasonló ívet jelent a kezdés és vég a sötétből világos felé haladva, valamint a narráció stílusának, hangnemének változása által. Ezek a mesemondás klasszikus technikái, az enyhe szorongás előidézése és annak feloldása, amely bemutatásmódot helytállóan értékelt olyanként az elsőfokú bíróság, mint amely nem éri el azt a negatív hatást, amit a gyermekek védelme érdekében az alperes már kerülendőnek tartott az

adott témával összefüggésben. A másodfokú bíróság által az alperesi kifogás vizsgálata érdekében részletesebben számba vett elemek, stílusjegyek, mint tényálláselemek és azoknak az anyagi jog alapján elemzendő összhatása körében arra jutott, hogy a tárgyi TCR az erőltetett drámaisága (kevésbé sikerült, kezdeti patetikus narráció) miatt nem kelthetett komoly feszültséget a 16 éven aluli korosztályban, korcsoporttól függetlenül. A kezdést követően a feszültségkeltés ellen hatott továbbá a kommentek egyszerű és több szereplő általi, összevágott felolvasása: az előadásmód (semlegesebb, nem színészi felolvasás), valamint az alkalmazott technika (szakadást, a megértést is nehezítő vágás), továbbá a megértést jelentősen gyengítő artikulátlanság. Mindez összességében a kommentek gyűlölködő, feszültségkeltő élet vette el. A válaszok a kommentekkel szemben sokkal természetesebben hatnak, az itt alkalmazott hangszín, kifejezőmód sem hordozott feszültséget, de a szöveget illetően kellő ellenpontosítást jelentett. Az elsőfokú bíróság által helytállóan felismert feszültség viszont minimális, különösen napjainkban a mozi- és TV filmekben, illetve pl. (különösen a tartalomgyártók által készített) sci-fi, „fantasy” sorozatokban alkalmazott hirtelen és sorozatos kép- és fényváltások, továbbá hangeffektusok elegyéhez képest, amelyek a gyermekek számára elérhető mesék, animációk világába is fokozatosan átszüremkedtek. A II. rendű felperes kereskedelmi jellegű médiaszolgáltatásain ez a környezet legalább a reklámok erejéig megjelenik, így a műsorszolgáltatásában megjelölt TCR feszültségkeltő hatása, pontosabban az arra való képesség elenyésző. A kifejtettek miatt inkább semleges, nyugodt összhatás dominál. A feldolgozásmódot illetően az elsőfokú bíróság a konfliktusos jelleg alkalmazását az ellenpontosítás megfelelőségével helytállóan értékelte.

[36] Nem értett egyet a másodfokú bíróság azzal, hogy a társadalomban megjelenő vélemények, köztük a nem szélsőséges, elfogadó, adott esetben nem látványosan képviselt semlegesség nem nyert kellő arányú képviseletet: a TCR műfaja – amint arra az Mttv. szerinti törvényi definíciója (Mttv. 203. § 64. pont) is utal – egyébként alkalmatlan a sokféle párhuzamos vélemény bemutatására, a műfaj tipikus időkeretébe sem az átfogó bemutatás, de még az egyszerű számbavétel sem fér bele. A semleges vagy támogató álláspontokat a szakemberek hozzászólásai magukban hordozzák, így az egyoldalúság a bemutatásmód tekintetében nem megállapítható. Az általános megbélyegzésre nem lehet következtetni abból, hogy a negatív kommentek felolvasása volt az első lépés, az ugyanis az elsőfokú bíróság által jogszerűnek értékelt feldolgozásmód (mesélés és annak klasszikus íve) eredménye volt, és ilyen célzat a műsor egészéből sem következik: mindösszesen annyi, hogy vannak a szüleik miatt egyesek által megbélyegezett gyermekek, akiknek a saját emberi méltóságuk (az emberi jogok egyik anyagjogának) védelme szükségessé teszi a sértő, lealacsonyító bánásmód elleni meg- és felszólalást. Az oktatás, nevelés tipikus eszköze, hogy a negatív magatartásminták (pl. verekedés) elleni közvetlen fellépésnél az inkriminált magatartás kerül kiemelésre, és arra nézve történik meg a nevelő célzatú beavatkozás, de nem kerül ekkor sor „mélyelemzésre”, így többek között arra sem, hogy a negatív magatartást tanúsító e magatartásának megannyi más elemét, eredőjét számba vegyék, mert az az általános értékelések kategóriája (pl. magatartás osztályozása az iskolában). A TCR-ben a témafeldolgozás egy ilyen egyszerű alapsémát követett és tudott követni az időkeret rövidegére figyelemmel. Nyilvánvaló, hogy az élet sokszínű, plurális, ezért ismert mindenki előtt, hogy a konfliktushelyzetek egy része gerjesztett, ismert a provokáció stb., de mindezek számbavétele 60 másodperces, figyelemfelkeltő célzatú TCR-ben nem lehetséges.

[37] Helytállóan hivatkozott arra az alperes, hogy az Mttv. 10. § (1) bekezdés h) pontja alapján alkalmazandó Mttv. 9. § (5) bekezdése szerinti vizsgálat során a kiskorúvédelmi eljárásokban azt kell vizsgálnia, hogy valószínűsíthető-e a kiskorú fejlődésének potenciális veszélyeztettsége. A jogsértés vizsgálata összetett feladat, változatlan és következetes ezért a bírói gyakorlat abban is, hogy valamely műsorszám besorolása – akár az Mttv. 10. § (1) bekezdés h) pontjának alkalmazása körében – mérlegelési és nem különleges szakértelmet

igénylő kérdés (Legfelsőbb Bíróság Kfv.IV.37.224/2005/7.; Kfv.IV.37.296/2005/7.). A döntést megalapozó ítéleti indokolás tekintetében a másodfokú bíróság annyiban helyezkedett eltérő álláspontra, hogy az elsőfokú bíróságnak a lehetséges hatásokra vonatkozó megállapítását és az abból levont következtetését nem osztotta, mert a határozat törvényességi vizsgálatának keretét túllépve határozott meg olyan tartalmakat a lehetséges (végeredményében tényleges) hatásokat, amelyekkel a hatáskört gyakorló alperes maga sem állapított meg, mert az a jogi szabályozás alapján szükségtelen volt. Ellenben az alperesi álláspontot sem fogadta el a másodfokú bíróság a lehetséges káros hatás kérdésében, s ebben már egyetértett az elsőfokú bíróság összegző megállapításával, konklúziójával. A TCR-ben a homoszexualitás csak szövegesen és a feliratozás által jelent meg („azonos nemű szülő” a narrációban, a „meleg” jelző a szülő vonatkozásában Szél Dávid hozzászólásában, valamint a „szivárványcsalád” a narrációban és Rózsa Krisztina hozzászólásában), képileg csak a felvillanó férfpár és az alkalmazott, figuratív logóban jelenik meg a két azonos „nemű szülő”. E helyütt lényeges kiemelni ismételten, hogy a TCR nem azonos az 5 perc 18 másodperc időtartalmú youtube-videóval, a TCR-ben a család, a gyermeknevelés és a homoszexualitás kapcsolata jóval kevésbé érzékelhető. Mindössze a kiemelt szavak, kifejezések („azonos nemű szülő”, „meleg”, „szivárványcsalád”) és a család szó együttes említése alapján lehet asszociálni a (műsorban e kifejezéssel egyébként ekként el sem hangzó) *homoszexuális kapcsolatban élő szülőkre* és az általuk nevelt gyermekek alkotta családra, amely a férfi, nő és gyermek(ek) csoportjából álló, a hétköznapi szóhasználatban ún. hagyományos családmoddal eltér, és amely eltérés megértési nehézségére és frusztrációt előidéző voltára hivatkozott a valószínűség körében az alperes. Lényeges a műfaj miatt az a körülmény, hogy a vizsgált TCR-ben a logón kívül nem jelenik meg képileg a szivárványcsalád, élő gyermekeket nem szerepeltetnek (csak egy sematikus rajz szerepel a logóban). A felolvasott, illetve elmondott szöveg alapján pedig csak a befogadó többedik, saját képi asszociációja vezethet annak megjelenésére az egyén képzeletében. A másodfokú bíróság szerint a vizsgált TCR a sérelmezett hatást nem képes kiváltani, mivel a távolabbi, csak asszociáció útján elérhető kapcsolathoz előzetes ismeretekre van szükség, amelynek megléte esetén viszont a megfelelően érett – változó életkorú – befogadó kiskorú képes az üzenet felismerésére, s ezzel párhuzamosan az ún. hagyományos családmoddal eltérő család fogalmának feldolgozására. Amennyiben előzetes ismeretek hiányában elmarad ez az asszociáció, akkor pedig a 16 éven aluli kiskorú által meg nem értett megkülönböztető ismérvtől (szivárványcsaládból vagy az ún. nem hagyományos családmoddal származás) elváló megkülönböztetés (diszkrimináció) elleni fellépés eredetileg célzott üzenete juthat el a 16 éven aluli korosztályhoz. Ennek leegyszerűsített tartalma: „ne bánts a másikat”, amely viszont inkább megnyugtatólag hathat a diszkriminált, üldözött gyermekek számára is. A TCR a maga egyedi jellemzői alapján alkalmatlan arra, hogy előidézze a védelemmel célzott kiskorúakban a hagyományos családmoddal való eltérés miatt – a megértési folyamathoz kapcsolódóan – felmerülő frusztrációt, annak lehetősége valószínűtlen. A TCR az alkalmazott megoldásai által alkalmatlan a szivárványcsaládok melletti propagációra olyan értelemben, hogy az ún. hagyományos családmoddal képest az akár jobb lenne. Alkalmatlan a hagyományos családmoddal élő gyermekek frusztrációjának előidézésére: nincs olyan üzenete, amely a családmoddal illetően választásra sarkallna, és az egyik irányba terelő hatás érdekében a TCR-ben megjelenő, arra alkalmas és azt célzó műsorelem, feldolgozásmód, bemutatásmód, illusztrálás vagy az akár az összhatás lenne azonosítható. Helytállóan hivatkozott arra az alperes, hogy a 16 éven aluli korosztály reális értékítéletére nem lehet építeni, a joggyakorlat ezért is ismerte el a potenciális veszélyek elleni fellépés lehetőségét, ahol nem szükséges tényleges hatások vizsgálata, az általa vázolt potenciális hatást azonban nem tudta megállapítani a másodfokú bíróság.

- [38] Nem megalapozott kifogás, hogy az elsőfokú bíróság ne vizsgálta volna a kiskorúvédelmi szabályozás alkotmányos célját. Azt ugyanis nemcsak alapul vette, hanem nemzetközi, emberi jogi környezetbe is ágyazta, amikor ismertette az EJOB joggyakorlatát. Ezzel az alkotmányos védelem alatt álló kiskorúvédelmi szabályozást egy tágabb értelmezési keretbe helyezte, adekvát következtetéseket tett az emberi jogi bírászkodás gyakorlatból, és azt megfelelően rávetítette a hazai, de a közösségi jog (AVMS irányelv) által is meghatározott szabályozásra. A médiajog kiskorúvédelmi szabályozásának értelmezése és alkalmazása során is releváns a gyermekek mindenek felett álló érdekének szem előtt tartása. Ennek körébe esik pedig az olyan oktatás, nevelés, illetve tájékoztatás, amely az érettségnek megfelelően adja át a szükséges ismereteket a világ jelenségeiről az ahhoz kapcsolódó közfelfogás, a közös értékrend megismertetésével párhuzamosan annak érdekében, hogy az alkotmányos berendezkedés felvilágosult, tájékozott, gondolkodó emberképeinek megfelelő utódnemzedékek léphessenek az elődök nyomába. A médiajogi szabályozás által védett kiskorúak vonatkozásában védendő alkotmányos alapértéket az alperes helytállóan hivatkozta a fellebbezésében, az nem ellentétes mindazzal, amit az elsőfokú bíróság az alapjogi mérlegelésébe még bevont és ítélezése alapjául elfogadott. Nem állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság a kiskorúvédelmi szabályozás alkotmányos célját figyelmen kívül hagyta, maga is komplexen közelítette meg a kérdéskört.
- [39] Nem lehet arra jutni, hogy az elsőfokú bíróság ítélete olyan általános következménnyel járna, hogy a kiskorúak számára feldolgozhatatlan tartalmak életkori korlátozás nélkül lennének hozzáférhetőek. Az elsőfokú bíróság döntése a per tárgyává tett TCR-re vonatkozik, egyedi közigazgatási jogvitát döntött el. Megjegyzendő, hogy az ún. korlátozott precedens rendszerben csak a Kúria döntéseihez kapcsolt precedens hatást a jogalkotó.
- [40] Az elsőfokú ítélet [17] pontjában a szülők neveléshez való jogára nézve tett utalás az elsőfokú bíróság, amelynek a független érvényesülésére hivatkozott. A kiskorúvédelem médiajogi szabályozásának védett tárgya a gyermek, az őket nevelő szülők nem, így a másodfokú bíróság nem osztotta az alperes fellebbezési állítását. A szülők szexuálisra nevelésre való jogának sérelme ezért nem releváns, annak érvényesítésére nem vehető igénybe a médiajog kiskorúvédelmi szabályrendszere.
- [41] Az alperesnek az ítélet [18] pontjával összefüggő kifogását nem osztotta a másodfokú bíróság. Az alperes helyesen ismeri el, hogy a médiajog kiskorúvédelmi szabályainak alkalmazása során jogi mérlegelést kell a jogalkalmazónak végeznie, nincs szükség szakértői bizonyításra. Ehhez képest tényekkel várta volna el alátámasztani az elsőfokú bíróságtól az elvégzett jogi mérlegelését, az abba bevont körülményeket, tényeket. Az ítélet további pontjaiból következik, hogy az elsőfokú bíróság az EJOB joggyakorlatában már számos alkalommal vizsgált kérdéseket és válaszokat vett alapul. Ezt azonban az egyedi jogalkalmazása során, a tényállás önálló értékelése során tette meg: az elsőfokú bíróságnak az adott esetben általánosnak tűnő megfogalmazása sem másra, csak a perben érintett TCR-re, annak médiajogi (kiskorúvédelmi) minősítésére vonatkozik. A téma és a feldolgozásmód egyedi vizsgálata és értékelése folyamatában vette alapul az EJOB joggyakorlatában megjelent egyes megállapításokat.
- [42] Helytállóan hivatkozott arra az alperes, hogy a bejelentéseknek a hivatalbóli eljárása szempontjából nincs meghatározó jelentősége, saját jogalkalmazói mérlegelésének tárgya, hogy eljárását indít vagy sem. Épp ezért lényegtelen, hogy a bejelentéseknek milyen volt a hangneme, milyen értékrendet mentén tett megnyilatkozásokat tartalmaztak. A bejelentések felnőtt korú személyektől származtak nagy valószínűséggel, az alperes hivatalbóli eljárásának tárgya pedig a kiskorúak védelme, amelynek médiajogi felelőse az alperes. Az elsőfokú bíróság szükségtelenül tulajdonított jelentőséget a bejelentéseknek, az ítélete [19] pontjának érintett része azonban nem hatott ki az ügy érdemében hozott döntésének jogszerűségére.

- [43] Az ítélet [20] pontjával összefüggésben nem alapos az, hogy a célközönséget meg kellett volna kifejezetten jelölnie az elsőfokú bíróságnak e helyütt is. A vizsgálat tárgya az alperesi határozat volt, amely tárgyat az ítélet tényállási része – az alperes által sem vitatottan – objektív módon ismertette. Az elsőfokú bíróság érveléséből egyértelmű, hogy az együttélésre nevelés folyamatos, nem életkorhoz kötött. Az elsőfokú bíróság a TCR – alperes által alaptalanul hiányolt – egyedi vizsgálatába (feldolgozásmód, bemutatás, összhatás, az alkalmazott eszközök stb.) illetetten jelent meg a mesemondás analógiája, és ezzel összefüggésben a társadalmi együttélésre nevelés. A vizsgálandó bemutatásmód és célzat nem választhatóak el egymástól.
- [44] Az ítélet [25] pontja egy összegző megállapítás, amely nem áll ellentétben az ítélet korábbi pontjaival. Az ítélet egészéből következik, hogy az elsőfokú bíróság mely felperesi jogsérelmi állításokat vetett el, erre vonatkozott a keresetek részbeni elutasítására vonatkozó döntése (pl. az alperes diszkriminatív eljárására hivatkozás). Egyértelmű, hogy az elsőfokú bíróság által az alpereshez képest elvégzett mérlegelés, ehhez kapcsolódóan a jogalkalmazói alapjogi mérlegelése az, amelynek eltérő eredménye miatt mondta ki azt, hogy az alperes nem megfelelő mérlegelést végzett, s ennek következtében a Mttv. 10. § (1) bekezdés h) pontjának téves alkalmazásával hozta meg a döntését. Az elsőfokú bíróság nem mérlegelte tévesen a konkuráló alapjogokat, mert az alperes által felhívott alapjogokat a gyermekekre vetítetten értelmezte, nem merült fel másféle megközelítés az ítéleti indokolás alapján.
- [45] A kifejtettek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 109. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [46] A pervesztessége folytán az alperes köteles megtéríteni a megbízási szerződés-módosítása szerinti óradíjjal számított, a tárgyaláson megjelenéssel összesen három munkaóra nézve megállapított másodfokú perköltséget az az I. rendű felperes részére, továbbá a II. felperes által a fellebbezési ellenkérelmének elkészítésére és egy tárgyalási órán részvételére felszámított másodfokú perköltséget, a Kp. 99. § (3) és 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése alapján.
- [47] Az alperest az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján teljes személyes költségmentesség illeti, ezért a feljegyzett, az Itv. 39. § (3) bekezdés c) pontja szerinti illetékalap után az Itv. 46. § (1) bekezdése szerinti százalékos mértékkel számított 48.0000 forint fellebbezési eljárási illetéket a Kp. 99. § (3) bekezdése és 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 102. § (6) bekezdésére figyelemmel az állam viseli.
- [48] Az ítélet ellen fellebbezésnek a Kp. 99. § (1) bekezdése szerint nincs helye.

Záró rész

Budapest, 2022. június 30.

dr. Szőke Mária s.k.

a tanács elnöke

dr. Robotka Imre s.k.

előadó bíró

dr. Kincsesné dr. Szalai Kornélia s.k.

bíró

